



## Οι S-400 δείχνουν τα όρια της αλλαγής στην Τουρκία

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ\***

**Η** αποκάλυψη ότι η Τουρκία αρνήθηκε μια αμερικανική πρόταση να στείλει τους ρωσικούς πυραύλους S-400 στην Ουκρανία ήρθε από τον ίδιο τον υπουργό Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Η πρόταση των ΗΠΑ θα ενίσχυε δραστικά την άμυνα της Ουκρανίας και θα έλυνε με μία κίνηση ματ το μεγαλύτερο πρόβλημα που δηλητηριάζει τις σχέσεις τους με την Τουρκία. Ωστόσο, ήταν πολύ φιλόδοξη για την κυβέρνηση Ερντογάν και τα προεκλογικά δεδομένα της γείτονος, όπου ο εθνικισμός και η συνωμοσιολογία υφέρπουν παντού.

Η δικαιολόγηση της άρνησης ήταν στο γνωστό ρητορικό μοτίβο: ότι η πρόταση είναι «απαράδεκτη», καθώς «επιχειρεί να περιορίσει την τουρκική κυριαρχία» και «να παρέμβει σε ζητήματα εθνικής ασφαλείας». Αυτό δείχνει και τα όρια της αλλαγής που μπορεί κανείς να περιμένει από την τουρκική εξωτερική πολιτική σε περίπτωση επανεκλογής του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Αντιθέτως, στην κοινή τους προγραμματική διακήρυξη, τα έξι κόμματα της αντιπολίτευσης υπόσχονται πρωτοβουλία για την επιστροφή στο πρόγραμμα συμπαραγωγής των αεροσκαφών F-35, κάτι που προϋποθέτει να αποσύρουν τους ρωσικούς πυραύλους S-400.

Η κυβέρνηση Ερντογάν ισχυρίζεται ότι δεν χρειάζεται την επιστροφή στο πρόγραμμα των F-35, αλλά ζητάει να προχωρήσει με ταχύτερους ρυθμούς το αίτημά της για τον εκσυγχρονισμό των μαχητικών F-16. Κάτι που μπορούμε να υποθέσουμε ότι περιελάμβανε ως αντάλλαγμα η αμερικανική πρόταση που

απέκλεισε ο κ. Τσαβούσογλου... Βεβαίως, την ίδια στιγμή ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών δήλωνε ότι επιθυμεί καλές σχέσεις με τις ΗΠΑ και ότι οι μηχανισμοί γι' αυτό έχουν ήδη στηθεί. Αλλά στρατηγικό χατίρι που να υπονομεύει τόσο τις σχέσεις με τη Ρωσία δεν πρόκειται να κάνει...

Όπως το έθεσε ο αναλυτής και συνεργάτης του **ΕΛΙΑΜΕΠ**, Νικόλας Ντάνφορθ, μια κυβέρνηση της τουρκικής αντιπολίτευσης θα πίεζε κι εκείνη για περισσότερο ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική αλλά, ειρωνικά, μπορεί να τα κατάφερνε καλύτερα, καθώς δεν θα ήταν τόσο επιθετική έναντι των γειτόνων της, εριστική έναντι των ΗΠΑ και υπονομευτική του ΝΑΤΟ. Και αν μια παραχώρηση των S-400 στην Ουκρανία είναι προβληματική, με δεδομένη τη σχέση εξάρτησης της Τουρκίας από τη Ρωσία, θα έβρισκε ίσως έναν άλλον, πιο ήπιο τρόπο να αδρανοποιήσει τους S-400, χωρίς να προκαλέσει την οργή του προέδρου Πούτιν.

Διότι το Στέιτ Ντιπάρτμεντ δεν έχει αλλάξει στάση για τα F-35 κι αν τονίζει ότι οι εκλογές δεν θα επηρεάσουν τις διμερείς σχέσεις όποιος κι αν εκλεγεί, ή ότι οι ΗΠΑ θα συνεχίσουν τη συνεργασία με όποια κυβέρνηση επιλέξει ο τουρκικός λαός. Σε μία ένδειξη ανησυχίας για την επόμενη ημέρα, όμως, πρόσθεσε μια σημαντική φράση: «Η μόνη μας ελπίδα είναι να δούμε ελεύθερες και δικαίες εκλογές, βασισμένες στη δημοκρατική διαδικασία»...

\* Η κ. Κατερίνα Σώκου είναι Nonresident Senior Fellow στο Atlantic Council και ερευνήτρια Εξωτερικού στο **ΕΛΙΑΜΕΠ**, έδρα **Θεοδώρου Κουλουμπή** για τις Ελληνοαμερικανικές Σχέσεις.